

به نام خدا

عنوان پروژه: بررسی تاثیر گذاري حکمراني بر پارامتر هاي اقتصادي در دوران انقلاب کبير فرانسه

نام و نام خانوادگي : سارا رضانژاد

شماره دانشجويي : 99101643

مرحله 5 و نهايي گزارش پروژه درس تاريخ اقتصادي جهان

تاريخ ارسال: 1403/3/25

فهرست

3.....	فاز اول: چيستی موضوع.....
4.....	فاز دوم : تبين معناداری موضوع
5.....	فاز سوم : ارتباط موضوع با دوگانه «فقر و برابری» ، « رشد و نابرابری. » (يا گذار از اولی به دومی) به همراه فاز 4.....
15.....	فاز پنجم :تشریح پروژه در سه محور
17.....	پیوست ها
19.....	منابع

کلیت موضوع این پروژه بررسی ابعاد نحوه به سرانجام رسیدن انقلاب کبیر فرانسه است که در طی آن شکل تقریباً جدیدی از نظام های سیاسی پا به عرصه ی حکمرانی این کشور گذاشت. برش زمانی این موضوع به طور خاص (بدون در نظر گرفتن قریب به یک قرن پیش زمینه ی آن و رخدادهای بعد آن که منجر به حکومت ناپلئون بناپارت شد) **مقطع تاریخی اواخر قرن 18 و اوایل قرن 19 میلادی (1789-1815)** را در بر میگیرد.

با وجود آنکه در کوتاه مدت انقلاب کبیر فرانسه تاثیر زیادی بر همسایگان خود گذاشت و در بلند مدت کنش های سیاسی زیادی را به جهانیان الهام کرد، ما در این پروژه بیشتر به اثر گذاری های آن در **خود پهنه ی جغرافیایی فرانسه** می پردازیم.

همانطور که میدانیم رخ دادن یک انقلاب در یک کشور ، همانگونه که از لغت انقلاب پیداست، باعث زیر و رو شدن تقریباً همه ی جنبه های اقتصادی ، سیاسی ، اجتماعی و فرهنگی میشود ؛ بنابراین نمیتوان خیلی این مباحث را از هم جدا کرد اما سعی بر این است که در این پروژه بیشتر به **چرایی رخ دادن انقلاب و نحوه حکمرانی انقلابیون و سیاست های اقتصادی آنان (برش موضوعی)** پرداخته شود.

در آخر دلیل جذابیت این موضوع را باور به اثر گذاری شگفت این انقلاب در طول تاریخ بر رابطه دولت ها و ملت ها، بسیار عبرت آموز بودن داستان این انقلاب و همچنین مطالعات پراکنده ی خود در دوران نوجوانی در این زمینه می دانم.

بررسی تأثیر حکمرانی در دوران انقلاب کبیر فرانسه بر پارامترهای اقتصادی موضوعی پراهمیت و پیچیده است که دو رویکرد متضاد بر آن تمرکز دارند. یک رویکرد بر جایگاه انقلاب فرانسه در ورود اقتصاد فرانسه به دوران مدرن تأکید دارد، از جمله لغو سیستم وابستگی به املاک نجیب (لغو سیستم فئودالی)، ساده سازی سیستم حقوقی و کاهش موانع سنتی و مالی برای تجارت و صنعت. (مانند تیرس (1823-1827)، گیزو (1829-1832)، و مارکس)

رویکرد دیگر، متفکران کلاسیک لیبرال یا محافظه کار (مانند تن ۱۸۷۶، ۱۸۹۳، کوبان ۱۹۶۲، فوره ۱۹۷۸ یا شاما ۱۹۸۹) بیشتر بر این تأکید دارند که در مقایسه با کشورهای صنعتی پیشرفته مانند انگلستان و آلمان، فرانسه تا سال ۱۹۱۴ اکثراً کشاورزی بود. آن‌ها ادعا می‌کنند که انقلاب فرانسه به دلایلی مانند تفاوت‌های منافع اقتصادی بین نجیب زادگان و بورژوازی نبود، بلکه یک انقلاب سیاسی با پیامدهای اجتماعی و اقتصادی بود. آن‌ها ادعا می‌کنند که انقلاب فرانسه در واقع "ضد سرمایه‌داری" بود^۱ و این موضوع در راستای توجه به طبیعت کشاورزی پایدار فرانسه در قرن ۱۹ است.

در دوران انقلاب بزرگ فرانسه، نهاد حاکم با تحولات چندگانه در زمینه‌های اجتماعی، سیاسی و اقتصادی همراه بود. این نظام حکومتی از سال ۱۷۸۹ تا ۱۷۹۹ به قدرت رسید و مبانی جمهوریت و برابری اجتماعی به عنوان اصول اساسی آن شناخته شد. تأثیر حکمرانی در این دوره بر پارامترهای اقتصادی بسیار چشمگیر بود و تغییرات آن نقش مهمی در تحولات اقتصادی کشور ایفا کرد. با تغییر تاریخ و جغرافیا، بعضی از جنبه‌های مهم مورد بررسی در این زمینه از دست می‌روند. به عنوان مثال، تغییرات جغرافیایی ممکن است تأثیرات عمیقی بر روند توسعه اجتماعی و اقتصادی داشته باشد و تفاوت‌های فرهنگی نیز ممکن است به شکل‌های جدیدی ظاهر شود.

منابع فاز 2:

1. Economic consequences of revolutions: Evidence from the 1789 French Revolution , Stelios Michalopoulos Raphaël Franck Noel Johnson Theresa Finley / 2 Dec 2017
2. Cobban, A (1962), The social interpretation of the French Revolution, Cambridge University Press, Cambridge, UK.

¹ Cobban, A (1962), *The social interpretation of the French Revolution*, Cambridge University Press, Cambridge, UK.

فاز سوم : ارتباط موضوع با دوگانه «فقر و برابری»، «رشد و نابرابری». (یا گذار از اولی به دومی)

به همراه فاز چهارم : شکل، جدول و نمودار برای تبیین بهتر شواهد تجربی موضوع پروژه

● مقدمه

انقلاب کبیر فرانسه، به عنوان یکی از مهم‌ترین رویدادهای تاریخی شناخته می‌شود که در سال 1789 آغاز شد. این دوره شامل تحولات و دگرگونی‌های حائز اهمیت بود که نه تنها چشم‌انداز سیاسی فرانسه، بلکه پایه‌های اقتصادی آن را نیز تغییر داد. رابطه بین حاکمیت و پارامترهای اقتصادی در این دوران پرتنش، تعامل پیچیده‌ای از سیاست‌های انقلابی، پویایی‌های اجتماعی و اقتصاد سرمایه داری نوظهور بود که از دریچه فقر و برابری و همچنین رشد و نابرابری قابل بررسی است.

در دوران پیش از انقلاب، فرانسه تحت حکمرانی مطلق لوئی شانزدهم قرار داشت و جامعه به شدت طبقاتی و نابرابر بود. اشراف و روحانیون از معافیت‌های مالیاتی برخوردار بودند، در حالی که بار اصلی مالیات‌ها بر دوش طبقه سوم، یعنی مردم عادی، یا به عبارتی رعایا، بود. این نابرابری‌ها، همراه با فقر گسترده، قحطی و بی‌عدالتی‌های اجتماعی، زمینه‌ساز انقلابی شدند که باعث تغییرات اساسی در نگرش‌ها نسبت به حقوق بشر، برابری و آزادی شد.

منابع اصلی فاز 3:

در ادامه ی این مقاله شاهد بررسی ابعاد مختلف فقر و برابری یا رشد و نابرابری از دیدگاه‌های متفاوت هستیم . با وجود استفاده از منابع متمایز ، تمرکز این مقاله بیشتر معطوف به کتاب تفسیر اجتماعی انقلاب فرانسه اثر آلفرد کوبان مورخ انگلیسی و استاد تاریخ فرانسه در دانشگاه کالج لندن و کتاب انقلاب فرانسه از خاستگاه‌های آن تا 1793 نوشته ی ژرژ لوفور است.

• حاکمیت و پارامترهای اقتصادی

حکومت در انقلاب فرانسه با لغو نظام فئودالی^۲ و ایجاد ساختارهای سیاسی جدید، دستخوش تغییرات اساسی شد. این تغییرات پیامدهای اقتصادی عمیقی داشت. هدف انقلابیون ایجاد جامعه‌ای عادلانه‌تر از طریق توزیع مجدد ثروت و اصلاح مالیات بود. با این حال، نتایج متفاوت بود. از یک سو، لغو امتیازات فئودالی و فروش زمین‌های کلیسا با هدف دموکراتیک کردن مالکیت و کاهش نابرابری‌های اقتصادی صورت گرفت. از سوی دیگر، آشفته‌گی اقتصادی، از جمله تورم شدید و بی‌ثباتی واحد پول انقلابی، فقر را برای بسیاری تشدید کرد.

لوفور استدلال می‌کند که حکومت در طول انقلاب فرانسه از سیستم فئودالی به یک دستگاه دولتی متمرکزتر، تغییر پیدا می‌کند. این انتقال پیامدهای اقتصادی قابل توجهی داشت، زیرا هدف آن از بین بردن سلسله مراتب اجتماعی موجود و توزیع مجدد ثروت به طور عادلانه‌تر بود.

از دیدگاه کوبان این چنین آمده است که که حکومت انقلاب فرانسه روایت برتری بورژوازی نبود.^۳ او توجه زیادی به پیچیدگی بافت اجتماعی در آن زمان دارد. در این بافت، پارامترهای اقتصادی تحت تأثیر عوامل مختلفی قرار داشتند که فراتر از مبارزه طبقاتی می‌رفتند.

چندین اصلاح اقتصادی مهم در طول انقلاب فرانسه رخ داد. این اصلاحات با هدف رسیدگی به بحران مالی به انقلاب کمک کرد و باعث تغییر ساختار اقتصاد فرانسه شد. برخی از اصلاحات اقتصادی کلیدی به شرح زیر است:

– اصلاحات مالیاتی^۴: انقلابیون نظام مالیاتی عادلانه‌تری را معرفی کردند، زیرا سیستم قدیمی به شدت به نفع اشراف و روحانیون بود.

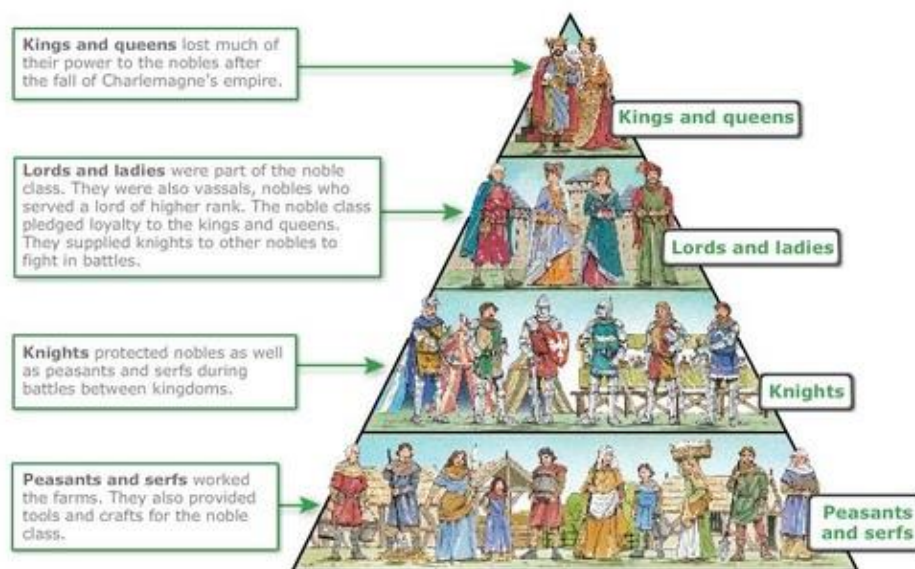
^۲ نظام فئودالی در فرانسه قبل از انقلاب فرانسه، که به نام ارباب‌رعیتی نیز شناخته می‌شود، یک نظام اجتماعی-اقتصادی بود که در آن قدرت سیاسی میان زمین‌داران بزرگ تقسیم شده بود. این نظام از قرن ۵ تا قرون ۱۷ و ۱۸ میلادی در اروپای غربی وجود داشت و در آن هر زمین‌دار یا ارباب دارای جماعتی از رعایا یا دست‌نشانده‌ها بود که در ازای خدمات نظامی یا سایر خدمات، حق استفاده از زمین را از ارباب دریافت می‌کردند.

^۳ بورژوازی، که از واژه فرانسوی *Bourgeoisie* گرفته شده، به طبقه‌ای از جامعه اشاره دارد که بالاتر از پرولتاریا قرار می‌گیرد و شامل افراد مرفه و سرمایه‌دار است. این طبقه قدرت خود را از طریق استخدام نیروی کار، آموزش و ثروت به دست می‌آورد و نه از طریق اشراف‌زادگی. البته با توجه به برخی نظرات این طبقه به توسعه شهرها و اصناف مستقل از اشراف کمک کرد و در نهایت باعث اضمحلال نظام فئودالی و ظهور سرمایه‌داری شد (

^۴ French Revolution | History, Summary, Timeline, Causes, & Facts. <https://www.britannica.com/event/French-Revolution>.

- تغییرات قانونی و مالی^۵: سیستم حقوقی ساده شد و کنترل های سنتی و موانع مالی برای تجارت و صنعت کاهش یافت.

- الغای فئودالیسم^۶: یکی از اولین و عمیق ترین تغییرات، لغو حقوق و عوارض فئودالی بود که بار قابل توجهی بر دوش دهقانان بود.

تصویر 1: طبقه بندی در نظام فئودالی^۷

- معرفی واگذاری ها^۸(نوعی اوراق قرضه): شکل جدیدی از ارز به نام واگذاری ها به عنوان راهی برای کمک به تامین مالی دولت معرفی شد. با این حال، چاپ بیش از حد آن منجر به تورم شد.

⁵ Economic consequences of revolutions: Evidence from the 1789 French

<https://cepr.org/voxeu/columns/economic-consequences-revolutions-evidence-1789-french-revolution>

⁶ Economic consequences of revolutions: Evidence from the 1789 French

<https://cepr.org/voxeu/columns/economic-consequences-revolutions-evidence-1789-french-revolution>

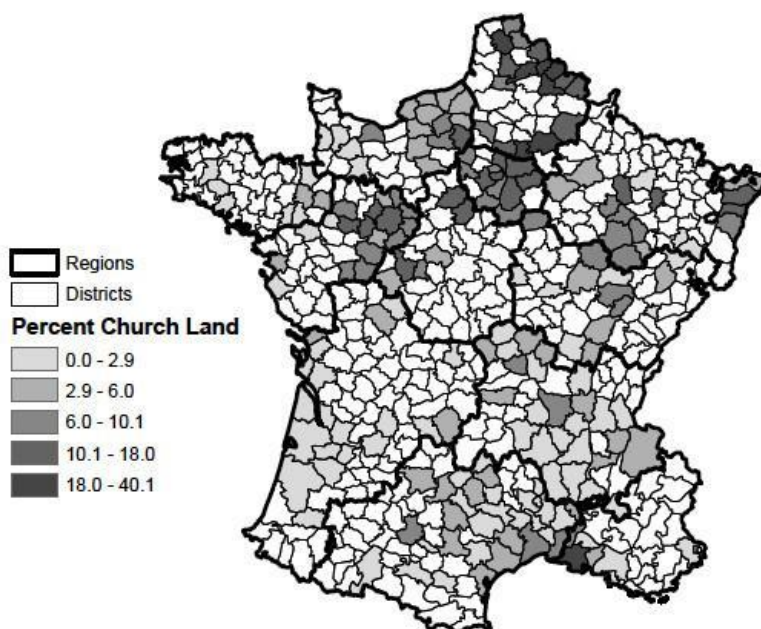
⁷

<https://th.bing.com/th/id/R.d44a089e4817ceca3b1bdb879e00bac9?rik=BuRQc%2f2iwee6Sg&riu=http%3a%2f%2fyear8history-intro-to-feudalism.weebly.com%2fuploads%2f2%2f8%2f4%2f7%2f28471695%2f200336495.jpg%3f501&ehk=5ROboBemvhSaVm0UcFEN0oGPU67eVZMBUMjGLRVVMqQ%3d&risl=&pid=ImgRaw&r=0>

⁸ French Revolution | History, Summary, Timeline, Causes, & Facts. <https://www.britannica.com/event/French-Revolution>.

- ملی شدن اموال کلیسا⁹: دولت اموال کلیسا را که قبل از انقلاب یک قدرت اقتصادی مهم بود، تصرف کرد.

- توزیع مجدد زمین¹⁰: زمین های مصادره شده از کلیسا و اشراف مهاجر فروخته شد، که به کاهش بحران مالی کمک کرد و همچنین طبقه ای از مالکان کوچک را ایجاد کرد.

تصویر 2: ترکیب داده های مصادره انقلابی زمین های کلیسا را با داده های حاصل از بررسی های متوالی کشاورزی بین

سال های 1841 و 1929¹¹

این اصلاحات درجات مختلفی از موفقیت و تأثیر طولانی مدت داشتند. در حالی که برخی به ایجاد زمینه برای رشد بازار سرمایه داری کمک کردند، برخی دیگر، مانند واگذاری ها، به دلیل سوءمدیریت پیامدهای منفی داشتند. انقلاب همچنین زمینه را برای فرصت های صنعتی آینده فراهم کرد و اصل برابری در برابر قانون را ایجاد کرد که پیامدهای گسترده ای برای اقتصاد داشت. هدف این سیاست ها توزیع مجدد ثروت و از بین بردن نظم قدیمی بود، اما تأثیر آنها بر فقر و برابری مبهم بود.

⁹ French Revolution | History, Summary, Timeline, Causes, & Facts. <https://www.britannica.com/event/French-Revolution>.

¹⁰ Economic consequences of revolutions: Evidence from the 1789 French <https://cepr.org/voxeu/columns/economic-consequences-revolutions-evidence-1789-french-revolution>

¹¹ Finley, T, R Franck, and N D Johnson (2017), "The effects of land redistribution: evidence from the French Revolution", Working paper, George Mason University

انقلاب فرانسه تا حدی پاسخی به فقر گسترده و نابرابری اجتماعی بود. دوره پیش از انقلاب با ساختار اجتماعی سفت و سختی مشخص شد که در آن طبقه سوم، که اکثریت قریب به اتفاق جمعیت را تشکیل می‌داد، بار سنگین مالیات را متحمل می‌شد در حالی که نمایندگی سیاسی کمی داشت. انقلاب به دنبال رفع این نابرابری‌ها از طریق اقدامات مختلف از جمله اعلامیه حقوق بشر و شهروندی بود که برابری در برابر قانون را اعلام می‌کرد.

اما واقعیت این بود که فقر همچنان ادامه داشت و در برخی موارد در دوران انقلاب بدتر شد. هرج و مرج اقتصادی و هزینه جنگ‌های مداوم منجر به کمبود مواد غذایی و بیکاری شد. جنگ‌های انقلاب فرانسه تأثیر بسزایی بر وضعیت اقتصادی فرانسه داشت. این کشور به دلیل جنگ‌های پرهزینه و پروژه‌های دیگر با فشار مالی بسیار زیادی مواجه شد که منجر به جمع‌آوری میلیاردها لیور بدهی خزانه‌داری فرانسه شد. دولت مجبور به گرفتن وام با نرخ بهره بسیار بالا شد و سیستم‌های مالیاتی موجود ناکارآمد بود.^{۱۲} در واقع به طور خلاصه این جنگ‌ها باعث افزایش هزینه‌های دولت شد که منجر به کسری بودجه و در ادامه تورم‌های شدید شد. جنگ‌های انقلابی و ناپلئونی تأثیر اقتصادی جهانی داشت و بر قیمت کالاها و یکپارچگی بازار در طول قرن هجدهم تأثیر گذاشت. کنترل بریتانیا بر دریاها در این دوره باعث شد که از نظر اقتصادی کمتر از سایر کشورهای درگیر در مناقشه تحت تأثیر قرار گرفت.^{۱۳} (به قسمت پیوست‌ها مراجعه شود: پیوست 1 و 2)

با وجود آن که انقلاب به سوی برابری حقوقی گام برداشت، دستیابی به برابری اقتصادی دشوار بود. فروش زمین‌های ملی شده اغلب به نفع بورژوازی بود و نه دهقانانی که بیشترین آسیب را از فقر می‌دیدند.

با این حال، لوفور خاطر نشان می‌کند که با وجود این تلاش‌ها، کاهش واقعی فقر به طور کامل محقق نشد. آشفتگی اقتصادی ناشی از جنگ‌ها و درگیری‌های داخلی، همراه با کاهش ارزش منصب، به فقر مداوم منجر شد و حتی مبارزات اقتصادی طبقات پایین را تشدید کرد.

همچنین به نظر کوبان، در حالی که انقلاب توانست بسیاری از ساختارهای قدیمی فئودالی را که فقر را تداوم می‌بخشید، از بین ببرد، اما لزوماً منجر به جامعه‌ای برابرتر نشد. تحولات اقتصادی، از جمله تورم و بی‌ثباتی پول جدید، گروه‌های اجتماعی مختلف را به طرق مختلف تحت تأثیر قرار داد و اغلب نابرابری‌های موجود را تشدید کرد.

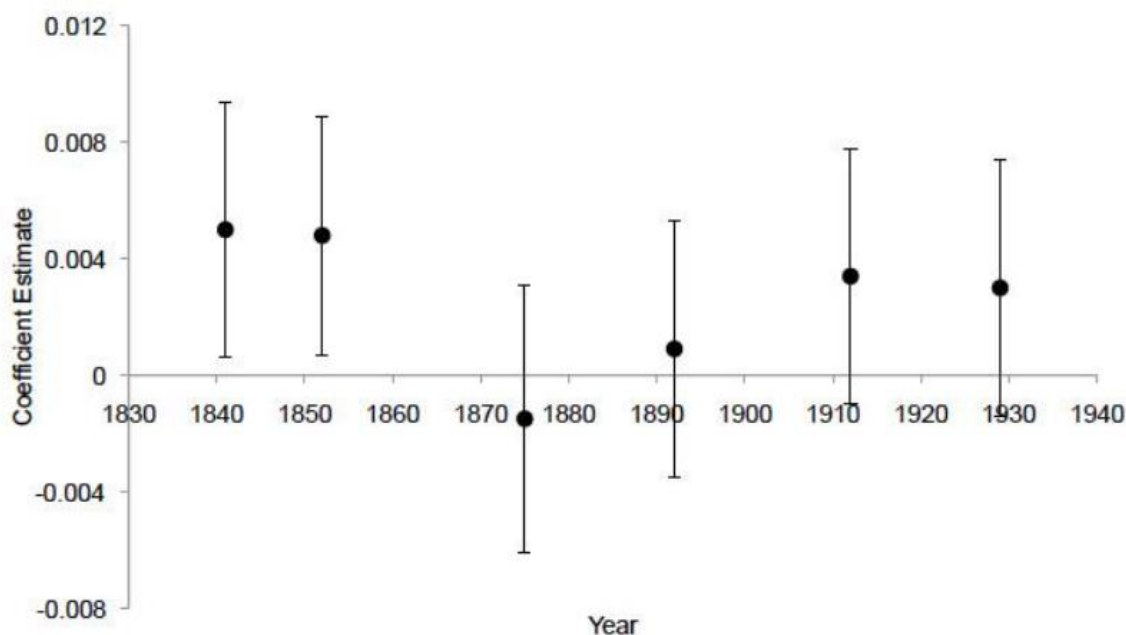
¹² The worldwide economic impact of the French Revolutionary and
<https://www.tcd.ie/Economics/staff/orourke/offprints/JGH%202006.pdf>

¹³ Economic consequences of revolutions: Evidence from the 1789 French
<https://cepr.org/voxeu/columns/economic-consequences-revolutions-evidence-1789-french-revolution>

● رشد و نابرابری

برخی استدلال می کنند که انقلاب با شکستن محدودیت های فئودالی در تجارت و صنعت، زمینه را برای اقتصاد سرمایه داری مدرن در فرانسه فراهم کرد. برخی دیگر معتقدند که سیاست های اقتصادی دولت انقلابی، مانند کنترل قیمت ها و کاهش ارزش پول، مانع رشد اقتصادی شده و به نابرابری بیشتر منجر شده است.^{۱۴}

همانطور که اشاره شد در اواسط قرن نوزدهم، مناطقی که بازتوزیع گسترده زمین را تجربه کرده بودند، سطوح بالاتری از بهره وری کشاورزی و سرمایه گذاری را مشاهده کردند، که نشان می دهد انقلاب تأثیر مثبتی بر رشد در درازمدت داشته است. با این حال، این رشد به طور مساوی توزیع نشد، و نابرابری ثروت همچنان یک موضوع ماندگار باقی ماند که منعکس کننده دوگانگی رشد و نابرابری ناشی از انقلاب است.

تصویر 3، نمودار 1: تأثیر مصادره های انقلابی بر بهره وری کشاورزی در طول زمان^{۱۵}

¹⁴ French Revolution | History, Summary, Timeline, Causes, & Facts. <https://www.britannica.com/event/French-Revolution>.

¹⁵ Economic consequences of revolutions: Evidence from the 1789 French <https://cepr.org/voxeu/columns/economic-consequences-revolutions-evidence-1789-french-revolution>

کوبان همچنین به رابطه بین رشد اقتصادی و نابرابری در طول انقلاب می پردازد. او پیشنهاد می کند که تغییرات اقتصادی ناشی از حکومت انقلابی، زمینه ای را برای رشد آینده، به ویژه از طریق ترویج اصول اقتصادی سرمایه داری، فراهم کرد. با این حال، این رشد با عمیق تر شدن نابرابری های اجتماعی همراه بود، زیرا همچنان ثروت به طور مساوی در بین جمعیت توزیع نمیشد.

در دوران ابتدایی انقلاب، دولت نیاز فوری به بودجه داشت. برای جمع آوری پول، آنها طرحی برای تصاحب و به حراج گذاشتن تمام زمین های فرانسوی متعلق به کلیسای کاتولیک، که حدود 6.5 درصد از کل زمین های کشور را تشکیل می داد، طراحی کردند.^{۱۶} با این حال، ذکر این نکته ضروری است که توزیع ثروت در طول انقلاب فرانسه همچنان بسیار نامتناسب بود. با وجود داده ها پراکنده، مورخان اقتصادی تخمین می زنند که 20٪ از جمعیت 60٪ تا 66٪ از درآمد کشور را به دست آورده اند.^{۱۷}

با توجه به تاثیر شگرف انقلاب صنعتی بر رشد همگانی اروپا، لازم است اشاره کنیم که انقلاب فرانسه تأثیر عمیقی بر توسعه انقلاب صنعتی در فرانسه داشت. در اینجا چند نکته کلیدی در مورد چگونگی شکل دادن نگرش مردم به چشم انداز اقتصادی وجود دارد:

- ✓ ترویج تجارت و بازرگانی^{۱۸}: انقلاب 1789 تجارت و بازرگانی را با لغو محدودیت های صنفی و عوارض گمرکی داخلی که موانعی بر سر راه رشد صنعتی بود، ارتقا داد.
- ✓ اصلاحات حقوقی و پولی^{۱۹}: اصلاحات ناپلئون بناپارت، از جمله یکی شدن نظام حقوقی با قانون مدنی و ایجاد پولی باثبات به شکل فرانک، زمینه مساعدتری را برای توسعه صنعتی فراهم کرد.
- ✓ تغییرات اجتماعی^{۲۰}: انقلاب فرانسه دیدگاهی در حال تغییر نسبت به خود جامعه را به همراه داشت. منجر به روابط غیرشخصی بیشتر در شهرها شد که از ویژگی های جوامع صنعتی است.

¹⁶ <https://economicsdetective.com/2017/07/french-revolution-property-rights-coase-theorem-noel-johnson/>

¹⁷ <https://gigafact.org/fact-briefs/income-equality-us-today-greater-france-french-revolution>

¹⁸ The Industrial Revolution in France: Some Reflections Inspired by a
<https://www.cambridge.org/core/journals/journal-of-economic-history/article/abs/industrial-revolution-in-france-some-reflections-inspired-by-a-recent-study-by-arthur-louis-dunham/45DBAF553C75F21F175AE4B601D9FA3F>

¹⁹ The Industrial Revolution in France: Some Reflections Inspired by a
<https://www.cambridge.org/core/journals/journal-of-economic-history/article/abs/industrial-revolution-in-france-some-reflections-inspired-by-a-recent-study-by-arthur-louis-dunham/45DBAF553C75F21F175AE4B601D9FA3F>

²⁰ French Revolution | History, Summary, Timeline, Causes, & Facts. <https://www.britannica.com/event/French-Revolution>.

✓ صنعتی شدن با تأخیر²¹: در حالی که بریتانیا در حال ایجاد رهبری صنعتی خود بود، فرانسه در انقلاب خود غوطه ور بود و وضعیت نامطمئن سیاسی سرمایه گذاری های کلان در نوآوری های صنعتی را متوقف کرد. این باعث شد که فرانسه کندتر و کمتر از بریتانیا یا بلژیک صنعتی شود. انقلاب صنعتی در فرانسه به سریعی بریتانیا به وقوع نپیوست. بی ثباتی سیاسی و جنگ های ناپلئونی که پس از انقلاب رخ داد، تأثیری ضعیف کننده بر تلاش های اولیه صنعتی سازی داشت. اواسط قرن 19 بود که فرانسه شروع به صنعتی شدن به صورت کاملتر کرد.

²¹ Industrial Revolution | Definition, History, Dates, Summary, & Facts.
<https://www.britannica.com/event/Industrial-Revolution>.

• گذار از فقر به برابری و رشد به نابرابری

گذار از فقر به برابری و از رشد به نابرابری در طول انقلاب فرانسه خطی یا یکنواخت نبود. مرحله اولیه انقلاب با تلاش برای کاهش فقر و ارتقای برابری از طریق اصلاحات حکومتی رادیکال مشخص شد. با این حال، واقعیت های اقتصادی جنگ، درگیری های داخلی و فشارهای خارجی این تلاش ها را پیچیده کرد.

با پیشرفت انقلاب، تمرکز به سمت تثبیت قدرت و مدیریت اقتصاد، که اغلب به قیمت آرمان های برابری خواهانه تمام می شد، تغییر کرد. ظهور ناپلئون بناپارت و ایجاد قانون ناپلئونی اقتدار را بیشتر متمرکز کرد و ثبات اقتصادی را بر برابری انقلابی در اولویت قرار داد.^{۲۲}

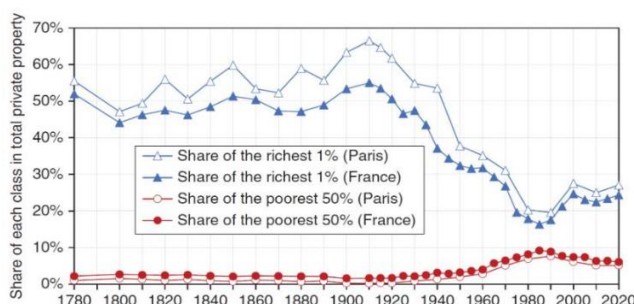
در نتیجه، مطالعه تأثیر حکومت بر پارامترهای اقتصادی در طول انقلاب کبیر فرانسه، رابطه ظرفیتی را بین فقر و برابری و همچنین رشد و نابرابری آشکار می کند. دوره انقلابی، زمان نویدهای بزرگ و تضادهای عمیق بود، جایی که آرزوها برای یک جامعه عادلانه تر اغلب در تضاد با چالش های اقتصادی روز بود. میراث انقلاب از نظر دگرگونی اقتصادی گواهی بر تأثیر پیچیده آن بر روند تاریخ فرانسه و جهان است. گذار از فقر به برابری و از رشد به نابرابری نشان دهنده ی مبارزات گسترده انسان برای ایجاد تعادل بین آرمان های عدالت و رفاه با واقعیت های قدرت و محدودیت های اقتصادی است.

آرزوهای اولیه برای یک جامعه عادلانه تر با واقعیت های سخت اقتصادی آن زمان به چالش کشیده شد. حکومت انقلاب، در حالی که با نیت برابری طلبانه آغاز می شد، باید از مشکلات جنگ، بی ثباتی سیاسی و بحران های اقتصادی عبور می کرد. گذار از فقر به برابری و از رشد به نابرابری یک موضوع اصلی در تحلیل کوبان است. او معتقد است که مراحل اولیه انقلاب با تلاشی واقعی برای پرداختن به فقر و ترویج برابری مشخص شده است. با این حال، با پیشرفت انقلاب، تمرکز به سمت رشد اقتصادی و ثبات، اغلب به قیمت آرمان های برابری خواهانه که جرقه های جنبش را برانگیخته بود، تغییر کرد.

به طور کلی میتوان این گونه برداشت کرد که انقلاب فرانسه گرچه در ظاهر به دنبال برقراری برابری بود (به گونه ای که حتی شعار جمهوری خواهان نیز آزادی، برابری، برادری است.) اما در واقعیت تلخ جهان پیرامون ، همانند بسیاری از انقلاب ها نتوانست در همان ابتدا هر کدام از مفاهیم برابری و رشد را کامل به نمایش گذارد. در واقع به طور کلی گذر ملت فرانسه از فقر با انقلاب فرانسه شروع اما در مسیر منتهی به رشد ، بسیاری از شرایط من جمله جنگ ها و تغییرات نظام حکومتی و ... مانع از

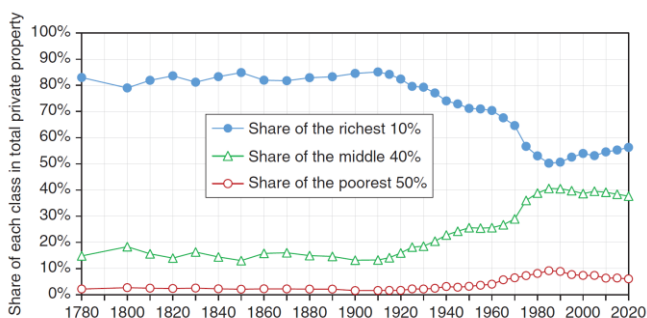
²² The French Revolution and the Politics of Government Finance, 1770–1815.
<https://www.cambridge.org/core/journals/journal-of-economic-history/article/abs/french-revolution-and-the-politics-of-government-finance-17701815/1CA4A56EC227DB6D5B84A14D04DE2504>

طی کردن این مسیر پیچیده با خاطری آسوده شد؛ حتی میتوان این تئوری را بیان کرد که یکی دیگر از دلایل عقب ماندن فرانسه از انقلاب صنعتی، بی اعتمادی مردم به سرمایه داران، که پرچم دار مسیر صنعتی شدن بودند، بود. در گذر نابرابری به برابری نیز همانند بسیاری از انقلاب های دیگر، عده ای خاص توانستند سهم بیشتری برده و اجازه ندهند توزیع یکسان به وجود بیاید؛ گرچه همچنان توزیع برابری متناسب تر شده بود.

تصویر 4، نمودار 2: سهم کل دارایی خصوصی متعلق به طبقات مختلف اقتصادی در پاریس و فرانسه را در طول زمان^{۲۳}

طبق تصویر بالا با گذشت زمان، نوساناتی در مالکیت اموال وجود داشته است. 1: درصد ثروتمندترین در پاریس کاهش در سهم خود از کل دارایی خصوصی را تجربه کردند. 50 درصد فقیرترین افراد در پاریس و فرانسه مالکیت نسبتاً پایدار اما پایینی داشتند. همچنین در دوران انقلاب از 1780 تا 1800 کاهش سهم ثروتمندان از کل اموال مشاهده می کنیم.

تصویر 5، نمودار 3: توزیع مالکیت املاک و مستغلات در فرانسه^{۲۴}

در تصویر 5، مشاهده می شود با رخ دادن انقلاب سهم قشر متوسط از املاک و مستغلات بالاتر رفته است. همچنین تغییر اندکی در سهم قشر فقیر به چشم میخورد.

²³ <https://hemispheregauche.fr/laudace-contre-le-fatalisme-inegalitaire-pour-un-nouveau-socialisme-participatif-et-internationaliste>

²⁴ <http://piketty.pse.ens.fr/files/equality/pdf/F6.pdf>

فاز پنجم: تشریح پروژه در سه محور (الف) مهمترین یافته های نظری، (ب) مهمترین یافته های تجربی، و (ج)

آموزه های پروژه برای زندگی امروز ما در ایران

• الف) یافته های نظری کلیدی

انقلاب فرانسه در سال 1789 یک رویداد مهم بود که چشم انداز سیاسی، اجتماعی و اقتصادی فرانسه را به طور اساسی دگرگون کرد.

یکی از یافته های نظری کلیدی، نقش دولت در ایجاد تغییرات اقتصادی در دوره های پس از انقلاب است. انقلاب فرانسه شاهد جایگزینی نظام فئودالی رژیم باستانی با شکل حکومت جمهوری متمرکزتر بود. این انتقال قدرت پیامدهای اقتصادی قابل توجهی داشت، زیرا رژیم جدید به دنبال بازسازی سیستم مالی، کاهش موانع سنتی اقتصاد باز و توزیع مجدد ثروت به شکل عادلانه تر بود.

در واقع سیاست های مداخله جویانه دولت انقلابی، مانند ملی شدن زمین های کلیسا و لغو امتیازات فئودالی، نظم اقتصادی حاکم را به چالش کشید و راه را برای اقتصاد بازار محورتر هموار کرد. همچنین از اثر نقش سیاست جدید مالیاتی در کاهش نابرابری نباید غافل شد.

دیدگاه نظری مهم دیگر در این پروژه، بررسی تبادل مداوم بین برابری و رشد اقتصادی است. برخی از محققان استدلال می کنند که هدف انقلاب فرانسه به چالش کشیدن امتیازات ریشه دار اشراف و روحانیون، به نفع نظم اجتماعی دموکراتیک تر و شایسته سالارانه تر بود.

• ب) یافته های تجربی کلیدی

مطالعات نشان داده است که اصلاحات اقتصادی همچون الغای نظام فئودالی، ملی شدن اراضی کلیساها و توزیع مجدد اموال و ... بر شاخص های مختلف اقتصادی تأثیرات مثبت و منفی داشته است.

از یک سو، حذف محدودیت های فئودالی و باز شدن بازارهای زمین، رشد کشاورزی و صنعت را به ویژه در مراحل اولیه دوره انقلاب تسهیل کرد. این پایه های گذار فرانسه به یک اقتصاد مدرن تر و بازار محور را پایه گذاری کرد. همچنین با حرکت کردن به سوی حذف اختلافات طبقاتی و مشارکت بیشتر مردم در سطح های کلان اقتصادی، تغییرات مثبت اجتماعی به وجود آمد که منجر به تسهیل حرکت فرانسه به سمت پیوستن به انقلاب صنعتی شد.

از سوی دیگر، نابسامانی‌های ناشی از انقلاب مانند تورم شدید، بی‌ثباتی سیاسی و سلب مالکیت دارایی‌ها و جنگ‌های ناپلئونی نیز آثار مخرب کوتاه‌مدتی بر عملکرد اقتصادی داشت. توزیع نابرابر این هزینه‌ها و منافع در بین طبقات مختلف اجتماعی منجر به نابرابری‌های اقتصادی در دوره پس از انقلاب شد. حتی مشاهده شد واگذاری‌ها، به دلیل سوءمدیریت پیامدهای منفی داشتند که در پی عرضه زیاد این نوع اوراق قرضه، تورم را به وجود آورد.

● (ج) درس‌هایی برای ایران معاصر

انقلاب فرانسه درس‌های مهمی برای درک تأثیر متقابل پیچیده بین تحولات سیاسی، تغییرات اجتماعی و دگرگونی اقتصادی در زمینه کشورهای در حال توسعه مانند ایران ارائه می‌دهد. برخی از این درس‌های کلیدی عبارتند از:

1. باید بدانیم در یک انقلاب نیاز به تعادل بین اهداف انقلابی برابری و عدالت اجتماعی با ضرورت رشد و توسعه اقتصادی پایدار داریم. اصلاحات عجولانه و با توالی ضعیف می‌تواند منجر به پیامدهای اقتصادی مخربی شود که رونق بلندمدت را تضعیف می‌کند؛ مانند مسئله سوء مدیریت در واگذاری‌ها در حکومت انقلابی فرانسه.
 2. اهمیت تکامل تدریجی و تداوم نهادهای ساختارهای اقتصادی، به جای تغییرات ناگهانی و از بالا به پایینرا باید در نظر بگیریم. انتقال موفقیت‌آمیز اقتصادی اغلب نیازمند ایجاد ظرفیت‌های موجود و هدایت منافع گروه‌های مختلف اجتماعی است.
 3. غیرت انقلابی گاهی اوقات می‌تواند تصمیم‌گیرندگان را نسبت به اثرات پیچیده کور کند. نیاز به سیاست‌گذاری جامع و مبتنی بر شواهد با تجزیه و تحلیل دقیق و سازگار داریم تا پیامدهای ناخواسته را کمتر کنیم.
 4. انقلاب‌ها با توجه به ماهیت شان، که زیر و رو کردن اغلب جنبه‌های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی است، به طور طبیعی روند پیشرفت و رشد کشورها را حداقل در کوتاه مدت، کند می‌کنند و باعث آسیب‌پذیری کشورها می‌شوند. در این اوضاع با توجه به شواهد تاریخی، جنگ‌هایی که با فاصله کم از انقلاب رخ می‌دهند اثرات مخرب بیشتری از حالت عادی به جای می‌گذارند که این روند کند رشد در کشورها را دو چندان کند می‌کند. همان گونه که با به قدرت رسیدن ناپلئون (۱۷۹۹) و جنگ انگلستان و فرانسه، آهنگ انقلاب صنعتی در اروپا کند شد. باید سران حکومت‌ها این اثرات منفی را در نظر بگیرند و در تعاملات سیاسی خود محتاطانه‌تر عمل کنند و همچنین پس از جنگ نیز به سرعت در پی جبران بریبایند. از طرفی ملت نیز باید صبر بیشتری در پی این اتفاقات و تغییرات نشان دهند. هیچ انقلابی در کوتاه مدت یا میان مدت منجر به پیشرفت نشده است.
- ایران معاصر با تأمل در درس‌های چندوجهی انقلاب فرانسه و دیگر انقلاب‌ها می‌تواند از تجربه آنها استفاده کند و مسیر خود را به سوی پیشرفت اقتصادی و اجتماعی را راحت‌تر طی کند.

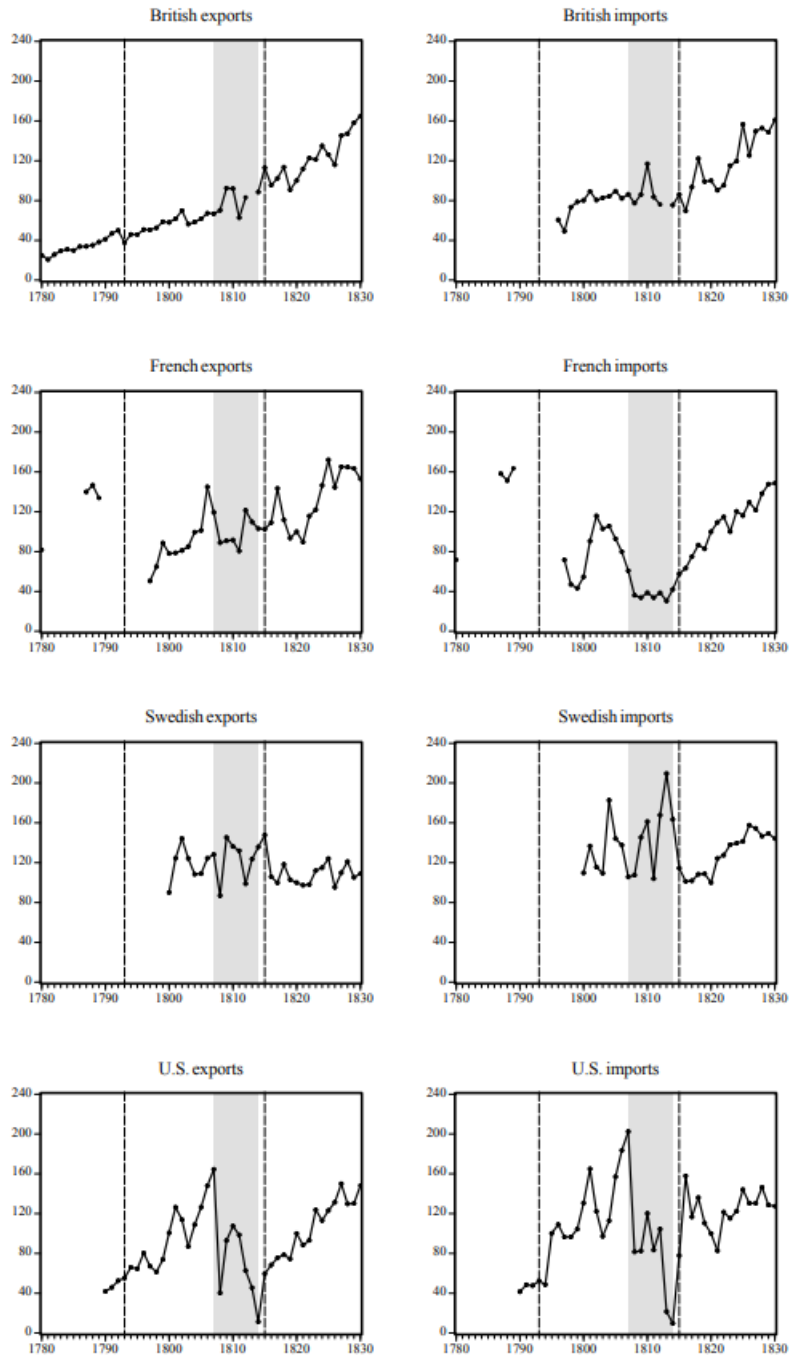
پیوست ها (نمودار ها و جداول مربوط به اثر گذاری جهانی انقلاب فرانسه و جنگ های ناپلئونی که خارج از برش موضوعی این پروژه هستند).

Relative price	Country	War	Blockade
Panel A. Intra-European			
Wheat/textiles	Britain	19.03	41.35
Textiles/wheat	France	16.58	19.84
Textiles/wheat	Germany	6.74	5.71
Panel B. Europe-Asia			
Pepper/wheat	France	66.53	216.36
	Britain	-27.22	-8.21
	Holland	1.41	119.46
Pepper/textiles	France	19.10	109.82
	Britain	-13.37	29.74
	Holland	15.13	167.37
Panel C. Europe-Americas			
Sugar/wheat	France	63.31	195.03
	Britain	16.31	-2.90
	Holland	17.87	165.10
	Germany	2.43	143.09
Raw cotton/wheat	France	-6.46	114.28
	Britain	-10.96	-26.17
	Holland	-9.47	11.45
	Germany	-28.70	67.89
Sugar/textiles	France	26.70	125.59
	Britain	38.44	37.25
	Holland	25.27	214.64
	Germany	-4.04	129.95
Raw cotton/textiles	France	-19.76	78.81
	Britain	6.43	4.93
	Holland	-2.31	31.23
	Germany	-33.20	58.82
Textiles/Raw cotton	USA	106.01	182.51
Wine/raw cotton	USA	28.59	137.05
Rouen cloth/silver	Peru (Arequipa)	12.92	91.58
Paper/silver	Peru (Arequipa)	53.19	120.79
Paper/silver	Peru (Lima)	46.87	111.77
Panel D. Africa-Europe/Americas			
Imports/slaves	Africa	-48.49 ^a	-32.37 ^b
Panel E. Asia-Europe/Americas			
Silver/cloves	South East Asia	102.51 ^c	NA
Silver/pepper	South East Asia	-17.44 ^c	NA
Silver/coffee	South East Asia	135.53 ^c	NA

تصویر 6، جدول 1: تاثیر جنگ های ناپلئونی بر قیمت ها

(درصد افزایش قیمت نسبی نسبت به خلاف واقع در زمان صلح)^{۲۵}

²⁵ [THE WORLDWIDE ECONOMIC IMPACT OF THE REVOLUTIONARY AND NAPOLEONIC WARS Kevin H. O'Rourke](#)

تصویر 7، نمودار 4: حجم تجارت، 1780-1830 (1820=100)^{۲۶}

²⁶[THE WORLDWIDE ECONOMIC IMPACT OF THE REVOLUTIONARY AND NAPOLEONIC WARS Kevin H. O'Rourke](#)

1. Cobban, A (1962), The social interpretation of the French Revolution, Cambridge University Press, Cambridge, UK.
2. "The French Revolution: From its Origins to 1793" by Georges Lefebvre.
3. [Economic consequences of revolutions: Evidence from the 1789 French Revolution, Stelios Michalopoulos Raphaël Franck Noel Johnson Theresa Finley / 2 Dec 2017](#)
4. [French Revolution | History, Summary, Timeline, Causes, & Facts.](#)
5. [THE WORLDWIDE ECONOMIC IMPACT OF THE REVOLUTIONARY AND NAPOLEONIC WARS Kevin H. O'Rourke](#)
6. [Podcast, the French revolution, property rights, and the coase theorem with noel Johnson](#)
7. [Is income equality in the US today greater than in France before the French Revolution? August 12, 2020 By Allegra Taylor](#)
8. [The Industrial Revolution in France: Some Reflections Inspired by Arthur Louis Dunham](#)
[Published online by Cambridge University Press: 03 February 2011](#)
9. [Industrial Revolution | Definition, History, Dates, Summary, & Facts.](#)
10. [The French Revolution and the Politics of Government Finance, 1770–1815.](#)

منابع تصاویر:

1. <https://th.bing.com/th/id/R.d44a089e4817ceca3b1bdb879e00bac9?rik=BuRQc%2f2iwee6Sg&riu=http%3a%2f%2fyear8history-intro-to-feudalism.weebly.com%2fuploads%2f2%2f8%2f4%2f7%2f28471695%2f200336495.j>

[pg%3f501&ehk=5ROboBemvhsaVm0UcFEN0oGPU67eVZMBUMjGLRVVMqQ%3d&ri
sl=&pid=ImgRaw&r=0](pg%3f501&ehk=5ROboBemvhsaVm0UcFEN0oGPU67eVZMBUMjGLRVVMqQ%3d&ri
sl=&pid=ImgRaw&r=0)

2. Finley, T, R Franck, and N D Johnson (2017), "The effects of land redistribution: evidence from the French Revolution", Working paper, George Mason University

3. [Economic consequences of revolutions: Evidence from the 1789 French Revolution, Stelios Michalopoulos Raphaël Franck Noel Johnson Theresa Finley / 2 Dec 2017](#)

4. <https://hemispheregauche.fr/laudace-contre-le-fatalisme-inegalitaire-pour-un-nouveau-socialisme-participatif-et-internationaliste>

5. <http://piketty.pse.ens.fr/files/equality/pdf/F6.pdf>

6. [THE WORLDWIDE ECONOMIC IMPACT OF THE REVOLUTIONARY AND NAPOLEONIC WARS Kevin H. O'Rourke](#)